

A' RÓMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szombaton 18. Oktoberben 1788:

A' Fő Hadi Tanács' jelentései:

(*)

A' Zemlini Tábortól Octobernek 8-dikán költ: Az ellenség földére sok helyeken ki-küldött Szabad-fergeink és a' Törökök között; apró tsaták gyakran támadnak: a' Törökök; magok Táboraikból szüntelen szöknek háza-felé: Octob. 1-sőjén 18 Török Familiák szöktek által mi hozzánk: Octobernek 2-dikán délben Pántsova-felől nagy ágyuzás hallatott; dél-után pediglen 8 árbutz-fás-gályák, és 46 Sajkák Törökkel terhelve jöttek fel a' Dunán

Belgrádhoz; ezeknek ágyui lök köszöntő lövések tettenek, melyekre a' Belgrádi ágyuk meg felelte. A' Pántsovánál lévő Török Tábor kevesedni t. pafzaltatik.

A' Fő-Tábori Szállásról Lugosról Octob. 10-dikén költ: Ő Felsége ezen 3 Obeslereket, *Filót Barkó Húzárok* közül; *Gróf Sztárait* az *Eszterházi Miklós* Sergéből; és *Quosdánovitsot* a' Tóth-országi Határnokok közül *Generál Májorokká* teny kegyelmesen méltóztátott: még pedig mindenket azon Tábornál, a' hol eddig szolgáltak; úgy-mint *Filót* a' *Hertzeg Kóburgi* Tábornál; *Sztárait* a' *F. Tábornal*; és *Quosdánovitsot* a' *Tóth országi Tábornal*. — Egy más kegyelmes *Rendelés-szerént*, a' *Temesvárbán* lévő *Generalinájor Gróf Soro*, ő Felségétől *Feldmarfallájdinántságra* émeltetett. — A' *örmeleink* és a' *Bánatban keringő Törökök* közötti gyakori tsatazások esnek; mint *Octobernek 3-dikán*, mintegy 90-ből álló *Török* csoport, *Ejeritz* és *Bogsdán* faluk-felé közelgetvén, az ottan egy tüzg *Vurmzer* Húzárokkal álló *Fő-Hadnagy Budai*, olyan vitézül rájok tsapott; hogy minekutánna a' *Fő-Hadnagy*, azon *Törököknek* vezérlő *Basájokot* tulajdon kezével el-ejtette volna, az egész *Török* csoport úgy meg-ijedett, hogy a' *Spáhi*ök lovaikról le-ugrosván, a' bokrokba és az erdőbe el-bújtanak. Ambar itten a' *Törökök* eleinten egynéhány halottját: *10* fel-szedvén, magokkal el-vitték vala; még-is közülök a' tsata helyén *14*-gyen halva maradtak: *2* *Török* és *6* lovak el-fogattak: itt rélzünkről tsak *2* *Húzárs* lebesült-meg. — *Meg-hallván Octob. 4-dikén*

kén a' *Bodosnál* lévő Generálm. *Lilien*, hogy mintegy 100 Spáhifok, már *Orlováthoz* meg-érkeztenek volna; tehát mindjárt egy Osztály *Nafzszau* vasasait azok ellen küldött: alig haladták vala-meg ezen vasafok *Tomásna* nevü falut, midön Generálm. *Lilient* meg-hallotta, hogy *Tomásnára* a' Törökök még felelebb számmal ütöttek: erre nézve két Batalion gyalogságot, és a' *Nafzszau* lovagjaiból edgy osztályt magához vévén, azokkal *Tomásna*-felé indult; ugyan edgy Batall. gyalogot *Orlavát*-felé indított. Mikor Generál *Lilien*, a' *Tomásnál* által ellenben lévő hegynek tetejére érkezett, már akkor mintegy 1000 lovas Törökök a' *Temes* partján válnak, kikre egynéhány ágyu lövések tétetvén, hátat fordítottak és visszta-takarodtanak. *Orlavát* felé fordulván a' Generál: ott-is mintegy 300 Törökök visszta-üzettek: Mig ezek így telnének, *Farkasdin* és *Orlavát* között a' *Temes*-partján tüzelés hallatott; a' minthogy meg-is jöve a' hira, hogy ottan a' Törökök a' *Temesen* által-menvén, a' *Joséf Toskána* Svadromával ütközetben vagynak: arra felé nyargalván a' Generál: úgy találá, hogy mintegy 200 lovas Törökök mindenképpen bé-akarnak a' térségre rontani, és hogy már 3-szor ujjult-meg a' *Joséf Toskána* Svadromával való tsata; még-is azon Svadromból tsak 1 esett-el, és 5-tön *All-Hadnagy Keuzszal* edgyütt meg-sebesítették.

Az Eraélyi Tábori-szállásról Százfsebesből Octob. 9-dikán költ: A' Komendérozó Fábrisnak Octob. 1-sőjén Bakóból F. M. L. Splényi jelenti, hogy a' *Muszka* Generál *Báró Elmptel* edgyet értve, az Ok-

nánál álló Obester Képirót és Májor Kollit magához
 vétén, egyenesen *Adjud*-felé vette útját; a' honnan
 vagy a' *Muzka* Sergeknek segittségére, vagy a' mer-
 re fog kívántatni mozdulhasson. — Octob. 7-dikén
 reggeli 8 órakor Hátzveg előtt Generálmájor *Stáder*,
 mintegy 5000 Törökötől meg-támadtatott; kétfzer
 ujjult-még itten a' tsata, de a' mi Húzárainknak
 vitészsége által, a' Törökök mindenkor vissza ve-
 rettek; és így dél-utáni 2 órakorig tartott tsatázás
 után az ellenség vissza-tért. Maradtak a' tsata-hel-
 lyén a' Törökök közül-is egynéhányan halva, de
 sokkal többen vitettek-el a' sebesekek edgyütt,
 melyre nézve az ő részekről az el-eseteknek számát
 nem lehet meg-határozni. Részünkről esenek-el e-
 zek: *All-Hadnagy Budai*, 12 köz-legény, és 9 lo-
 vak a' *Toskána Leopold Sándor* Húzárs Regementé-
 ből; az *Anspach* Vasafok között 1 Káplár, 7 köz-
 legény, és 9 lovak. Meg-sebesítették pediglen a'
Toskána Húzárok közül Kapitány *Tillier*, 8 köz-
 ember, és 9 lovak; az *Anspach* vasafok közül *All*
Hadnagy Falkenhausen, 1 Káplár, 17 köz-ember, és
 19 lovak. Vissza-menetelében az ellenség, Hátzveg
 vidékén az útban talált Falukat fel-égette. — Er-
 délynek egyéb részeiben most semmi nevezetes nem
 történt. (Az elsőbbszöri Hátzveg-vidékén esett tsat-
 ta történt vala Sept. 21-dikén, de ezen másodszöri
 a' mint itten fennebb rövideden emlittve vagyon;
 sokkal véresebb vala az elsőnél. Ezután több kör-
 nyül-álláfaival meg-fogjuk írni.)

A' *Horváth-országi Tábor-szállásáról Dvorból Octo-
 bernek 9-dikén költ*: Az elsőzés, mely September-
 nek

nek 30-dikáig tartott, és a' már tett jelentés-szerént, *Novinak* akkorra határozott másodszori erőszakos ostromát akadályoztatta vala; tsak -nem minden Sántzokot nagyon meg-töltött vala vízzel: ezen kívül az *Unna* és *Sanna* oly áradásban valának, hogy attól lehet vala tartani, ne-hogy a' mi közösülésünkre szükséges hajókon épült hidat el-fzakaszítsa; mert már-is némely vas-matskáknak kötelei el-fzakadoztak vala, és tsak a' hajós Májor *Latterman* tanult serénységének lehet köszönni, hogy azon hidépségben meg-maradott. Mihelyt Sept. 30-dikán az idő fel-tisztult, mindjárt a' Várnak gránátokkal, bombikkal, és kö-fal rontó-ágyukkal való ostroma folyni kezdett: ezen napon részünkről tsak 1 közember sebesült-meg. Octob. 1-ső napjára virradó éjtszakán, a' nap-nyugoti hástyanak alája, egy ketős, melyékes, szintén 4 ölnyi hosszúságú Kamaráju *Mina* áratott, mely a' viz-felől való kö-fal alá is 3 ölnyire bé-nyúlt: dél-utáni 5 órakor ezen minák el-készülvén, mindjárt meg-is töltettek. Ezen mindknek el-lövése Octob. 2-dikára vala határozva, a' mikor az erőszakos bé-hágásnak-is véghez kell vala menni; de a' vizeknek szüntelen való áradása miatt attól lehet vala tartani, hogy másod napig a' puska-por a' földben meg-nedvesedik: erre nézve még ezen napon a' Várbeliek szép-szerént fel-kéretének, de midőn a' fel-kérésre azok még tsak nem is feleltek volna; tehát ezen minák, a' reménylett jó ki-menetellel fogatoson még ezen napon el-lövettek, melyre a' Várban iszonyu jajgató kiáltás hallatott. Azon éjtszakán Octob. 2-dikáig minden

felöl tsendefség vólt; virradtakor pediglen a' le-romlott kő-falakra fel-hágásra rendelt Sergek, a' külső Sántzokban 3 szakaszokban készen állanak vala, hogy a' leg-első szóra mindjárt a' Várba rohanjanak; de minthogy azon éjtszakán, a' Várnak Sántzában a' viz annyira nevedett vala, hogy némely helyeken egy ember magótságánál mélyebb vala, és lehetetlen vala azon keresztül menni; tehát a' bé-hágás ezen napról-is el-maradott, hanem a' Vár Sántzának fenekére, a' vizen által, töltött száraz utak és hidak kezdettek készittetni. A' Sergek még azon reggeli ködnek homályában, kiki maga Batalionjához széllyel botsáttattak, olyan parantsólattal, hogy másod napon hajnalban ok-vetetlen ismét a' Sántzokban öfzve-gyülekezve légyenek. Azonban Octob. 2-dikán, a' mi Battériáinkról lövetett ágyuknak fedezése alatt, a' leg-nagyobb veszedelmek közt is, a' Vár árka vizen 3 helyeken, Insinér Kapitány *Terrininek* és velle való Tiszteknek bátor jelen létebben, az által-járó helyek estvére egészlen el-készültek. A' következő éjtszakán pediglen Generálmáj. *Klébeknek* személyes jelen-létében, egy negyedik által-járó hely-is készittetett lábakra hid formára, hogy azon a' le-romlott Vár-fokára a' kapu mellé a' bé hágáskor vijendő ágyuk által húzassanak; de hirtelenséggel nem lehetvén elég erőssen építeni, az ágyuknak által-költözésére igen gyenge lott, sőt le-is romlott. — Virradtakor, ugy-mint Octobernek 3-dikán jó reggel ki-lévén rendelve a' fel-hágásra elegendő Sergeink, a' leg-vakmerőbb keményebb tüzeléssel szem-közben-is, ezek csak

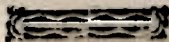

hirtelenséggel minden-felöl a' Vár-fokára fel-hágta-
nak, 3 és 6-fontos golyóbisu ágyukat vittnek fel-
magokkal, azokból a' Várba bé-felé lövöldözni kez-
dettek, és a' töltött Vár-fokán magoknak jó óltal-
mazó helyeket készitettek. Ezeknek véghez vitelé-
ben is Kapitány *Terrini* nagy bátorsággal jelen volt,
és magát vitézségéről különösen ki-mutatta; ezen
Kapitány midőn éppen Vezér *Laudon* mellett álla-
na, egy ellenséges puska golyóbis által, a' sisak-
ján keresztül, a' bal-szemén fellyül egy vak-ütést ka-
pott: de mihelyt ezen ütést az Orvosok meg-mofo-
gatták, mindjárt a' Kapitány ismét az ostromlók
közé ki-ment, és azokat igazgatta, a' le-romlott
hidat fel-építtette, és azon még két ágyuk a' Vár-
romlására által vitettek. Az ágyuzás és minden-fé-
le tüzelés, a' mi fel-hágott Sergeinkre a' Várból,
és ezek által a' Várbéliekre egész estvéiglen tartott:
végre estve-felé a' Törökök Követeik által fegyven-
szünést kértek, és a' Várnak fel-adását ígérték.
Ezen kívül 5 Fő-embereket ki-küldöttek a' Vezér-
hez Bárá *Laudonhoz*, kik által Várból lehető el-
költözéseket kérték. A' Vezér *Laudon* másképpen
a' Várnak fel-adását el-nem fogadta, hanem ha a
Törökök magokat mindnyájon minden fel-tétel nél-
kül hadi-foglyoknak meg-adják: melyre a' múlt je-
lentés-szerént a' Törökök reá állottak, és magok-
mindnyájon foglyoknak meg-adták. — Octobernel-
4-dikén reggel maga Bárá *Laudon* a' Várba ment
és jelen volt a' Várbéli foglyoknak el-viteléa. a
Fő Basának, a' *Novi Vára* volt Komendánsának a
Beghnek, és más Fő-Tisztjeiknek meg-engedte, hogy

kardjok oldalokon maradjon, a' többtől el-szedett fegyverek pediglen jó gondviseles alá el-rakatának. Allott a' Várbéli foglyoknak száma ezen következőkből: A' *Dubnoi* két ló-karkos *Basa*, *Novii Begh*, egy *Ditzdár* Aga, 47 *Vuluslu* Aga, 3 *Topitsi* Aga, 7 *Szerden-Gedfi* Aga, 1 ugy nevezett Aga 18 *Kihája*, 36 *Barjaktár*, 1 *Hodsa*, 25 *Odabasa*, 24 *Dsehaus*, 402 *Jantsár*, 24 *Oláh*, mind öfzve 591 fegyver foghatók; a' kik elégséges őrizet alatt elsőben *Zamlachába*, azután *Dvoron* álló a' közelebb való faluba kísértettek, hogy onnan tovább vitesenek. A' közöttök találtatott sebéseket, a' mi Feltserink bé-kötözték, szekerekre rakták, és ezek a' *Petrintai* Ispotályba vitettek. Az Afzszonyoknak számát Octobernek 5-dikén dél-után lehetett megtudni, és valának 663 Török Afzszonyok, 419 fiu gyermekek, 408 leányok, mind edgyütt 1490 lelkek: ezek minden portékáikkal edgyütt szekerekre rakódván el-költözének; ezekkel a' Basáknak kérésére, és mintegy kezelségére 30 Török férjsiak kísérikül el-botsáttattak olyan ígéretre, hogy egy hónap múlva fogságjokba vizsgál-jönek. Hadnagy *Kienmájer* küldetett 20 *Gréfen* Húzárokkal ezen Afzszonyoknak *Brédorig* való el-kísérélekre. Mint-hogy többnyire a' *Noviban* lévő épületek egy rakás köhez hasonlók, azért nagy bajjal lehetett azoknak omlásai álló a' Török ágyukat, és egyéb fegyvereket ki-szedvén számba venni; Octob. 7-dikéig az ágyukok *Májora d' Avrar*, a' *Várban* lévő 40 ágyuk közül, még tsak 29-tzet áskálhatott vala-ki. Ezen ágyuk többnyire felettebb hozatjuk, de igen

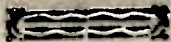
jó materiából öntettek. Puskapor a' Várban 200 má-
 'sa, és ágyu-golyóbifok feles számmal találtattak;
 Gabonák találtattak ezek: 4-ezer mérő (vagy 8-ezer
 véka) köles-káfa, 3132 mérő búza; ezen kívül még
 árpa, zab, és tengeri. (Török-búza) Marhák ezek:
 84 lovak, 16 tehén és 21 borju, a' melyeket bajo-
 son lehetett az öszve-omlott épületekből ki-keresni:
 maga a' Vezér *Laudon*, midőn látta ezen Várnak le-om-
 lott épületeit, nagyon tsudálkozott azon, hogy mint
 maradhattak a' Várbéliek ennyi épségben-is? Holott
 a' rakás kövek között minden utzákon és szegletek-
 ben, az emberek és mahák halva rakással hevernek
 vala! — Ezen Várnak meg-vételében részünkről
 estenek-el ezek: a' *Ferdinánt* Regementéből Kapi-
 tány *Petit*, és 11 köz-ember, meg-sebesült 21 em-
 ber; a' *Toskána Károlyból* Fő-Hadnagy *Baumont*,
 és 21 köz-legény holt; sebesültek a' 2-dik Májor
Gometz de Parientos, All-Hadnagy *Nivoy*, és 36
 köz-legény, a' *Tillieréből* holt 30 ember; sebesül-
 tek, Fő-Hadnagy Gróf *Fiquelmont* és 56 köz-le-
 gény, a' *Langlóiséből* holt 6, sebes 8. A' Steinéből
 holt 8, sebes 17. Az *Eszterháziéből* holt Zászló-tar-
 tó *Unterberger* és 20 köz-legény; sebesült Kapitány
Stelling, Fő-Hadnagy *Albert*, és 33 köz-legény.
 A' *Preiszéből* holt 12, sebes Kapitány *Botto*, Zász-
 ló-tartó *Piantanida*, és 23 köz-legény; el-fogattak
 ezen Regementből 10-en. A' Várasdi Keresztalek
 közül holt 17, sebes Fő-Hadnagy *Rajnovits*, All
 Hadnagy *Hefszits*, és 57 köz-legény. A' Várasdi
 Szent Györgyből holt 19; sebes Kapitány *Kengyel*,
 Fő-Hadnagy *Vinkelhofen*, Zászló-tartó *Slivátrits*, és

50 köz-legény. A' 2-dik Bánál Határnokokból holt
 9, sebesült Obesflájdinánt Gróf *Koilovráth*, Zászló-
 tartó *Piringer*, és a' Stráfamesteren áll 47 köz-le-
 gény. Az ágyufok közüll holt tsak 1, és sebesül 3.
 A' mina áfók közüll sebesült edgy. Mely-szerént
 az egész vesztesünk áll 3 holt Tisztekből, és 154
 köz-legényekből: ezen kívül a' sebesült Tisztek 14
 gyen, a' köz-legények 352-ten találatnak; 10 el-
 fogatott. A' Vezér Báró *Laudon* meg-ditséri közön-
 ségesen a' *Novinál* jelen volt katonaságnak tökéle-
 tes állhatatos vitézségeket; nevezetesen említi, hogy
 a' Horvátok a' Határnokok magok erősen kérték
 a' Vezért, hogy a' 2-dik erőszakos bé-hágásban en-
 gedje-meg nékiek-is, hogy jelen lehessenek; a' mint-
 hogy jelen is voltak, és magokot vitézi módon vi-
 selték: mely véghez vitt vitézségekért *Laudon* nékiek
 a' Stráfa-mesteren áll, a' Várnak meg-vétele után,
 két napi Lénungot fizetést ajándékozott, hogy az-
 zal magoknak jó kedvet tsináljanak. Név-szerént
 meg-ditsértettek Vezér *Laudontól* ezen következő
 dő Tisztek: Generálmájor *Klébek*, a' ki a' háboru-
 nak kezdetétől fogva, a' Horváth-országi *Kordont*,
 olyan vigyázva óltalmazta, hogy azon az ellenség
 sem bé-nem ronthatott, sem kárt nem tehetett: *No-*
vinak osiroma pedig egészlen reája vala bizva, és
 a' ki éjjel nappal fáradhatatlanul, magának kimél-
 lése nélkül, *Laudonnak* gondolatait, tselekedettel
 böltsen véghez vitte. — Generálmájor *Schmackers*,
 a' ki ezen második bé-hágásra, a' mi Sergeinknek
 bal-szárnyát, maga jó példájával vezette és vezé-
 relte. — A' *Tillier*, Regementbéli Obester *Zámbóni*, a'

ki a' jobb szárnyon, a' déli bástyára fel-hágásban, a' Várból sűrűn jövő golyóbisokkal szem-közbe bátorsággal ment, és vezette katonáit. — A' *Ferdinánd* Regimentbéli Obesflájdinánt *Otskay*, a' ki bal felől a' Vizi-bástyára személye-szerént leg-elöll hágott-fel, és utánna hágván katonái, leg-elsöbben húzatott ágyut-fel a' Vár-fokára, és kezdett azzal a' Várba bé-lövöldözni. — A' Nagy *Generál-Stub*-tól való Inlinér Kapitány *Brády*, a' ki most 3-dik-szor kéredzett és ment önként Várba-hágásra, itt-is katonáin elöll hágott-fel, és a' magához vett gránátokat kezével hájigálta-bé a' Várba. — Inlinér Kapitány *Terrini*, a' ki nem tsak minden Sántzöket maga személyének kiméllése nélkül kézzittetett, hanem a' fel-hágásban a' töltött Vár-fokán Sántzöket hányatott, melyekben a' már fel-hágott katonák, a' Várból jövő golyóbisok ellen fedeztetsenek és a' ki a' Vezér *Laudon* mellett a' fején egy vak ütést kapott, a' mint fennebb emlittetett. — A' *Várasi Keresztes* Regimentbéli Obesflájdinánt *Hiller*: a' ki a' meg-sebesült *Gometz* helyett, a' középsö csoportot a' fel-hágásra vezette, fő-képpen a' Horvátokat maga példája által serkentette, és egész napon a' Vár-fokán vett áhllását vitézül megtartotta. — Ezekeñ kivül meg-ditséri Vezér *Laudon* e' következendö Generálokot és Stub-Tifzteket, a' kik történet-szerént vóltanak jelen ezen erőszakos ostromban: — Generálm. *Bubenhoven*, a' ki önként kivont fegyverrel igazgatta a' Várba rohanókat, és maga bátorságával serkentette őket. — Generálm. *Brentánó*, a' ki a' jobb szárnyát vezérelte, és di-

tséretes vitézséggel ment a' bé-hágásra, de mindjárt eleintén a' lába kereftül lövetett. — A' Hadi Adjutánt Májor *Hajd*, a' ki ki-vont kardal az elől-járó Sereg előtt indult a' Vár-felé, és beléjek bátorságot öntött. — Az Insinér Obsláj d' *Arnal*, ezen keze alá adatott Tisztekkal: Fő-Hadnagy *Dedovits*, Al-Hadn. *Martinitz*, Zászló-tartó *Bianchi*, és az 1-^{sz} *Bánál* Rgmbéli Fő-Hadn. *Russo*. — Az áfók vagy Mineurek Kapitánya *Strok*. — *Pertzel* és *Mráz*, ágyus Al-Hadnagyok, a' kik a' Vár-fokára az ágyukot ki-szegezték. — És az ágyus Májor *Avrát*. Ezeken kívül még meg-dicsértetnek: a' Vezér *Laudon* körül serényen szolgáló Tisztek. A' 2-dik Karabíner Rgmbéli Kapit. *Mahony*, az Oguliner Kapit. *Brentánó*, a' *Gréfen* Fő-Hadn. *Bökk*, a' *Valdek* válas Fő-Hadn. Gróf *Kinszky*, és a' *Preisz* Fő-Hadnagy Gróf *Thun*. — Obsláj d. Gróf *Kollouráth*, a' ki a' maga 2-dik *Bánál* Rgmbéli katonáit önként felkeresvén, azokat mind addig vitézségre kifizette, míg maga egy vak ütésbéli sebet kapott. — A' *Tillier* Fő-Hadn. *Fikelmont*, a' ki még meg-sebefedve-is behágott a' Vár-fokra. *Brina* és *Josephi* Zászló-tartók, a' kik a' Sántz-kofarakot nem csak tsináltatták, hanem tulajdon magok-is tsinálták. Nem külömben a' *Tillierek* közül Kapit. *Belleredi*, Fő-Hadnagy *Gnelf*, és Al-Hadn. *Hill*: továbbá a' *Langlóis* Kapitány *Fenszel*, vitéz magok viseletéért. Utóljára a' *Tillier* Strásmester *Heinrik*. — Az első próbált ostromkor jól viselték vala magokat ezen Kapitányok: *Otots*: *Van-der-Osten*. Steinből *Neszlinger*, és Ferdinándból *Neszmeri*. — Ő Felsége a' *Valdek*

Fő-Hadn. *Kinszkit*, mikor *Novi* meg-vételének hí-
rét meg-vitte, Kapitánnyá tenni méltóztatott. — *Novi*
meg-vétele után Grálm. *Bubenhoven*, a' *Valdek* Dra-
gonyos Rgmtel Oct. 5-dikén Tóth-országba indult;
6-dikon Grálm. *Schmackers*; a' Hertz: *Ferdin. Tos-
kána Károly*, *Tillier* és *Preisz* Batalionokkal utánna
nyomúlt. Maga-is Vezér *Ltudon*; mihelyt *Novi* Vá-
rát és a' határ-széleket jó óltalmazó állapotban G.
B. *de Vinsnek* által-adja; mindjárt a' több Batalio-
nokkal Tóth-ország-felé fog nyomúlni. Eddig vagy-
nak a' Fő-hadi-tanáts' jelentései. (* *)

Temesvárról Octobernek 2-dikán írják, hogy az
-ottani Komendáns Generál F. M. *Pellegrini*; midőn
a' Várnak erőlségeit körül lovagolná, midőn éppen
a' töltött Vár-fokán vólna; történet-szerént a' lova
meg-ijedett, és annyira kezdett hánykodni; hogy
attól lehet vala tartani, ne-hogy a' nagy magofság-
ról Urával edgyütt le-ugordjék: ezt látván a' Komen-
dáns, hogy a' könnyen történhető szemé előtt való
veszedelmet el-kerülhesse, lováról le-ugrott; a' mely
esetében edgyik ujjá ki-tört, a' bal-szeménél pedig-
len nagyon meg-sebesített. — A' *Lugosi* futásról
edgy rendes Levél: „ El-halgatván a' mi Táborunk
vizfsza-húzódásának okait és módját, tsak a' raj-
tam esett történetet emlitem. Én a' bágáfiás szeke-
reknél valék *Szakulban*, midőn parantsolatunk jöve,
hogy onnan-is bejebb *Lugosra* hátráljunk; mi ép-
pen akkor falatoztunk és abrakoltunk, midőn hír-
telenséggel lárma támöda, hogy: Itt van az ellen-
ség! jö a' Török! fufsunk! Mindnyájon fel-szökdö-
vünk, és a' kitől mint lehetett futni kezdenk *Lugos*
felé,

felé, nekem a' lábam fájdalmas lévén roszszul szaladhattam; hanem egy paraszt szaladó szekérhez meg-fogodztam. Egyszer nézek hátra, 's hát valósággal látok-is egy lovas Törököt ki-vont kardal utánunk nyargalni, a' kit még más 3 Törökök nyomban követtek: természet-izerént! én azt gondoltam hogy az egész Török Tábor érkezöben van a' nyakamra; azért gondolám magamban hogy már mindegy, látom hogy el-kell vesznem, hanem leg-alább a' meddig lehet óltalmazom magamot. Szerentsémre nállam volt a' Káplányunknak a' nagy kardja, a' mely nekem bátorságot 's kurásit adott; azt ki-rántám a' bőriből, szöllittám a' szekér mellett lévő 3 parasztot gereblyével 's villával, négy szeg-formába (quarréba) állánk négyen, intém őket a' bátorságra, és hogy el-ne szaladjanak a' hátam megül, mert különben vatsorán érvük Pilátust. Míhelyt a' Törökök mintegy 50 lépésnyire közelítvén mi-hozzánk, a' Káplányunk nagy kardját és a' vilákot meg-látták; mindjárt úgy meg-ijedtek, hogy nem mérészeltek közelebb jöni, hanem viláza-tertek: de az ő el-menetelek után ám mi-is úgy meg-bátrodánk, hogy *Lugos*-felé meg-futamodánk. *Lugosnál* azután meg-értök, hogy ezen 4 Törökök a' hidnál a' többitől el-rekesztetvén, a' vizen innen szorultak; és hogy ezek senkit sem bántanak, sőt attól félnek, hogy őket valaki ne-bántsa: Bezzeg ha ezt mi elébb tudtuk volna! nekem és a' velem lévő 3 parasztnak, még több kurálink lett volna! Más napon ezen 4 Török el-fogatott. Tsak ugyan azután itten fok falukban a' Törökök és a' mi Oláhaink

láhaink nagy pusztitást tettek. Nevezetesen a' *Moritzfalvi* Oláhok ellen ő Felsege egy tsoport Húzárt küldött; a' prédálásban, gyilkolásban, és gyújtásban foglalatoskodó Oláhok a' Húzárokat látván, azoknak-is fegyveres kézzel ellent-állottak, de nagyobb részént a' Húzárok által le-aprítottak. — A' Nagy Török Vezérnek mitsoda szándéka légyen továbbra, bajos hozzá vetni; a' Bánátban szellesebben már nem terjeszkedhetik, de ott sem fog sokáig múlatni: némely mozdulásaiból azt lehetne gondolni, hogy *Sirmiába* szándékoznék bé-ütni; *Szabáts-hoz* közel-is *Vailovánál* nagy számmal gyülekeznek öszve a' Törökök, mintha *Szabáts Várát* még ezen az öszön vizsgálva akarnák venni. Ugy-is gondolkoznak némelyek, hogy a' Nagy Vezér már *Pántsova* felé indulván, *Zemlinnél* akarna valamit próbálni. A' Belgrádiak most tsendesen viselik magokat, azon kívül hogy ottan ottan *Pántsovára*, és ismét vizsgálmennek. A' Vezér *Laudon* jóvallása-szerént, a' jövőben lévő télen-is folytatni kellene a' hadakozást, mert a' régi idők példája-szerént, akkor az Asiai Sergek el-takarodván, leg-hasznosabb lépéseket lehetne a' Török földre tenni; ellenben annak-is hallatik a' hire, hogy a' télre kötendő fegyver-szünettel, az egész békefény-is meg-forrhat.

A' *Budai* Ujság-levél azt tartja, hogy a' Nagy Vezér *Méhádiánál* egy Sereget akar télire hagyni, maga pedig több Sergeivel *Belgrád* körül akar telti, a' hová naponként sok éleséget és *Tábori* akadályokat hordat. A' Generál *Splényi* Sergéről volt a' vélekedés, hogy az *Oláh-országban* *Mavra-jénis*.

Jéninek edgy kis dolgot fog adni; de minthogy az Oláh-országba több segítő Török Sergek-is nyomóltak, ugy gondoltatik, hogy Generál *Splényi* Erdélyben vezteg marad, és ottan fog telelni. — *Potosch*-ról Octobernek 5-dikén iratik, hogy Generál *Lilien* a' *Naszszau* vasas Regementel, és némely Kompánia gyalogokkal *Potosch* és *Tamásavetz* között fekszik Táborban; a' hol már a' tévelygő ellenséggel egy néhány apró tsaták törtétenek: mint Octobernek 2-dikán délben egy tsoport Törökök a' *Temesen* által menvén; minthogy akkor ugy el-apadott vala a' viz, hogy némely helyen tsak térdig ért; véletlenül *Orlovát* nevü falura rá-ütöttek; onnan sok szekereket, 100 darab szarvas márhákat; mintegy 200-ig való lakófokot magokkal el-vitték. — Egy más tsoport Török; *Etska* nevü Falu-felé ovozva fel-ment; 15 szaladó félben lévő ökrös szekereket utól ért, és ezeket a' mellette lévő parasztokkal el-prédálta, el-hajtotta. Másod napon a' *Pototsi* Tábornál-is láрма esett; a' Sätrok fel-szedetvén; egyéb akadályokkal edgyütt már szekerekre fakatván bejebb vitettek vála: de minthogy az ellenség nem bátorkodott ránk ütni; hanem onnan meg-tért; tehát Octobernek 4-dikén azon Tábori bágália-is *Potosch*-hoz ismét visszavitetett. Tegnap a' Törökök *Tamásavetz*-nél két tsoportokban a' miénkire által ütötenek; és ottan edgyik tsoportal tsatára ment a' dolog: itt a' Törökök közül sokan el-húllván; a' többi visszaverttek; részünkröl-is 5-tön el-estenek; és egy-néhányan sebeket kaptanak. A' másik tsoport törökség az alatt *Orlovát* Falura ütött; és minthogy ottan semmi elleat állalt nem kapott, tehát szabasofon prédált; rontott, pusztított.